

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 663/2022-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 7 C 85/2019 z 21. mája 2020, rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 12 Co 87/2020 z 29. júna 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 7/2022 z 23. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 85/2019 z 21. mája 2020 a rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 12 Co 87/2020 z 29. júna 2021 a porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 12 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Cdo 7/2022 z 23. februára 2022 (spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“). Zároveň navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie, prikázať okresnému súdu začať konať a priznať sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 1 000 eur od okresného súdu, vo výške 1 500 eur od krajského súdu a vo výške 500 eur od najvyššieho súdu.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobu sťažovateľa, ktorou sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy, okresný súd rozsudkom č. k. 7 C 85/2019 z 21. mája 2020 zamietol. O sťažovateľom podanom odvolaní rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 12 Co 87/2020 z 29. júna 2021, ktorým rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Najvyšší súd uznesením č. k. 4 Cdo 7/2022 z 23. februára 2022 dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) s konštatovaním, že neboli splnené podmienky podľa § 429 ods. 2 CSP, a to bez zaobrania sa jeho vecnou správnosťou. V rámci odôvodnenia konštatoval, že i napriek náležitému poučeniu zo strany odvolacieho súdu, ako aj výzve súdu prvej inštancie sťažovateľ nepreukázal požadované právnické vzdelanie [§ 429 ods. 2 písm. a) v spojení s § 468 CSP] a k podanému dovolaniu nepriložil ani plnomocenstvo udelené advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti pomerne rozsiahlo, avšak zmätočne polemizuje so skutkovými a s právnymi závermi všeobecných súdov v napadnutých rozhodnutiach. Uvedené dopĺňa poukazovaním na dôkazy, ktoré predkladal na súdnych pojednávaniach. V závere ústavnej sťažnosti vyjadruje svoj nesúhlas s rozhodnutím dovolacieho súdu, ktorý odmietol jeho dovolanie z dôvodu nedostatku jeho právneho zastúpenia v dovolacom konaní, a ustanovenia Civilného sporového poriadku, na ktoré dovolací súd odkazuje, považuje sťažovateľ za nesúladné s ústavou a medzinárodnými zmluvami.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení v petite ústavnej sťažnosti označených práv napadnutými rozhodnutiami, s ktorých závermi nesúhlasí.

5. V súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Keďže sťažovateľ nebol v konaní pred ústavným súdom právne zastúpený, vyzval ho ústavný súd prípisom zo 14. novembra 2022 (doručeným 29. novembra 2022) na doloženie plnomocenstva udeleného advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, a to v lehote 15 dní.

7. Sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 12. decembra 2022 uviedol, že nesúhlasí s výzvou, ktorá mu bola ústavným súdom doručená, s odôvodnením (identickým v odôvodnení ústavnej sťažnosti), že „ustanovenie § 34 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je v rozpore s článkom 7 ods. 5, s článkom 12 ods. 5, s článkom 13 ods. 1 písm. a), s článkom 154c ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky, je v rozpore s článkom 2 ods. 3 písm. a), b), s článkom 5 ods. 1, 2, s článkom 14 ods. 1 Medzinárodného paktu OSN o občianskych a politických právach, je v rozpore s článkom 47, s článkom 53, s článkom 54 Charty základných práv Európskej únie, je v rozpore

s článkom 6 ods. 1, s článkom 13, s článkom 17 Európskeho dohovoru o základných ľudských právach a slobodách a preto nie je splnená podmienka, aby Ústavný súd Slovenskej republiky, odmietol návrh ústavnej sťažnosti navrhovateľa, pretože návrh ústavnej sťažnosti spĺňa všetky náležitosti podľa ust. § 39 ods. 3, podľa ust. § 122, podľa ust. § 123 ods. 1 písm. a), b), c), d), zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Navrhovateľ žiada Ústavný súd Slovenskej republiky, aby postupoval podľa čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 7 ods. 5, v spojení s čl. 154c ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky a vo veci ústavnej sťažnosti rozhodol podľa ust. § 133 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“.

8. Podľa § 34 ods. 1 v spojení s ods. 2 zákona o ústavnom súde musí byť navrhovateľ v celom konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, ak sám nie je advokátom. Z uvedeného vyplýva, že jedinou výnimkou z povinného právneho zastúpenia fyzickej osoby v konaní pred ústavným súdom je skutočnosť, že navrhovateľ je sám advokátom.

9. Z ústavnej sťažnosti, ako aj dodatočného vyjadrenia sťažovateľa je zrejmé, že sťažovateľ sa nehodlá nechať zastúpiť advokátom s odôvodnením, že mu táto zákonná požiadavka „spôsobuje ujmu procesného práva a základného práva na spravodlivý proces“. Ide teda o prípad, keď sa sťažovateľ zo subjektívnych dôvodov odmieta nechať v konaní zastupovať advokátom.

10. Ústavný súd konštatuje, že požiadavka na povinné právne zastúpenie je legitímnym obmedzením základného práva na prístup k súdu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právo na prístup k súdu totiž nie je absolútne a je možné sa ho domáhať len „zákonom ustanoveným spôsobom“, s čím počítá priamo čl. 46 ods. 1 ústavy. Takýmto obmedzením je aj zákonná požiadavka na povinné právne zastúpenie vyžadovaná v niektorých typoch súdnych konaní (napr. konanie pred správnym súdom, najvyšším súdom či ústavným súdom). Táto požiadavka nie je samoúčelná; jej účelom je zabezpečiť kvalifikované uplatňovanie práv v typovo najnáročnejších konaniach na strane jednej, ale tiež zabezpečenie efektívneho výkonu spravodlivosti a zabránenie zahlcovaniu súdov nekvalifikovanými podaniami. Povinné právne zastúpenie v konaniach pred dovolacími súdmi a ústavnými súdmi považuje za súladné s právom na prístup k súdu aj Európsky súd pre ľudské práva (napr. Slezák proti Českej republike, rozhodnutie zo 14. 1. 1998, č. 32487/96; bližšie k obmedzeniam práva na prístup k súdu POSPÍŠIL, I. Právo na spravodlivý proces. In: WAGNEROVÁ, E. a kol. *Listina základných práv a slobod. Komentár*. Praha : Wolters Kluwer, 2012.).

11. Keďže sťažovateľ odmietol splniť zákonnú požiadavku zakotvenú v § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde a ani po výzve ústavného súdu nedoložil plnomocenstvo na zastupovanie pred ústavným súdom a ani nepožiadal o ustanovenie právneho zástupcu, pričom jeho návrh vykazuje aj ďalšie, predovšetkým obsahové nedostatky (nezrozumiteľnosť, nejasnosť), ústavnému súdu neostáva nič iné, než jeho návrh podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietnuť pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

12. Nad rámec uvedeného ústavný súd dopĺňa, že v rámci ústavného poriadku Slovenskej republiky platí prezumpcia ústavnosti všeobecne záväzných právnych predpisov, čo platí aj pre zákon o ústavnom súde. V konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy vychádza ústavný súd z prezumpcie ústavnosti zákonov a podzákonných právnych predpisov (m. m. III. ÚS 262/04). Otázka súladu sťažovateľom označených právnych noriem v rámci zákona o ústavnom súde s ústavou by mohla

byť predmetom konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy iba v prípade kvalifikovaného návrhu podaného aktívne legitimovaným subjektom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2022

Ladislav Dudíť
predseda senátu